

Molí Vell

Castellgalí

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Raval de can Font, camí de la BV-1229 a can Font.
Emplaçament: Raval de can Font, camí de la BV-1229 a can Font, al peu del Cardener

Coordenades:

Latitud: 41.68007
Longitud: 1.83987
UTM Est (X): 403440
UTM Nord (Y): 4614906

Classificació

Número de fitxa: 08061-55
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: XIV-XVIII
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Es troba en estat de ruïna.
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 002A00023

Fitxes associades:

[Molí Nou](#)

Autoria de la fitxa: Cortés Elía, Maria del Agua
Data de registre de la fitxa: dl., 22/05/2006 - 02:00

Descripció

El molí vell es troba a la riba del riu Cardener i sota el balç del castell de Castellgalí. Forma un conjunt d'edificacions que s'han afegit a l'estructura més antiga i que oculten aquesta. En general l'edifici està bastant enrunat, tot i que conserva una paret de pedra a la banda de ponent, la més propera al riu, que deu ser la part de l'obra més antiga que forma un angle semicircular i que té, a un metre del paviment, una part de la paret en què s'alternen blocs de pedra transversal al mur situats de forma intermitent, com si es tractés d'un reforç d'aquest per evitar l'acció de l'aigua en els murs. El canal baixava de la resclosa situada més amunt i que es va eliminar a principis del segle XX quan es va construir més avall la de la fàbrica Barrera que van comprar els drets d'aigua al molí. Al costat del molí es va fer l'habitatge del moliner en el que encara es pot veure la data 1623 gravada en una porta, probablement d'una important ampliació del conjunt que va fer Baptista Soler. Degut al mal estat del conjunt no es pot veure l'antiga maquinària del molí.

Història

Al Cardener hi havia dos molins fariners: el Molí Vell a la riba esquerra del riu, i el Molí Nou a la riba dreta. Els dos molins a vegades se servien de la mateixa presa d'aigües. El molí vell ja s'esmenta a l'edat mitjana, mentre que el nou probablement es va construir cap a mitjans del segle XVIII. Els idus de setembre de 1330, Berenguer de Castellgalí arrendà a Bernat Bisbal, del terme de Marganell, un molí de sota del castell, a la vora del Cardener, per espai d'un any, havent de donar l'arrendatari al senyor, la tercera part dels drets de les multes, i a més una penca de cansalada que valgués al menys 8 sous. Deu anys després, el batlle del castell pel "venerable" Berenguer de Castellgalí, entre altres disposicions als veïns, "man a tots vosaltres que molrerets al muli del castel e no altre, sots ban de X sous per cascuna vegada e de perdre la farina". Per les kalendes de juliol de 1340, Bernat Tudola, batlle del Castell per lo venerable Berenguer de Castell-Galí, fa en nom del seu senyor les següents crides "...que posaba ban a totes e sengles persones, abitans en dit castel e terme, de qualque condicio sien, que de aqui en avant no messuren biat, vi, ne oli, sino ab les mesures antigues, e qui contra fara, que do e pac per ban V. sols per cascun e per cascuna vegada. Item que a tot hom e a tota fembra del terme del dit castel de qualque condicio sia, a qui sera trobat fal pes, o falsa mesura, do e pac per ban, V sols per cascun e per cascuna vegada". "Item dic e man a tots vosaltres que molrerets al muli del castel e no altre sots ban de X sols per cascuna vegada e de perdre la farina...". (Fluvià, 1976). Veiem que aquest era molí del castell que es citava en un antic document de la parròquia de l'any 1375 i que es cita a la conferència feta pel rector Vila al Centre Excursionista del Bages l'any 1911 (ASM, plec de Castellgalí, lletra C). En el document s'especificava que el senyor de Castellgalí atorgà en feu el molí a Antón sa Serra veí de Manresa que s'establí a Castellgalí. El 1661 el senyor de la quadra de Cirerencs va fer un establiment de censos sobre un molí i els seus agregats, que confina a orient i migdia amb Valentí Serra, a ponent amb el riu Cardener, i a tramuntana amb Joan Serra i amb un marge que va fins al peu del molí (AHCM). El 1674 el batlle general de Catalunya concedeix perpètuament a Baptista Soler la facultat de posseir un molí situat a la vora del Cardener, així com construir aqüeductes i rescloses per conduir l'aigua al molí (AHCM, sentència d'un plet de 1856); el 1733 es concedeix a Joan Baptista Soler la facultat de construir altre molí al costat de l'anterior (AHCM, sentència d'un plet de 1856). L'any 1726 Laura Hosta, vídua de Joan Hosta moliner de Castellgalí, lloga per dos anys el molí a Pau Viladessau d'Avinyó (AHCM, protocols notariais, notari Ignasi Casas), en el que s'assenyala entre d'altres clàusules, que haurà de moldre de franc per can Font de Cirerencs, per l'església i pels amos, haurà de mantenir la resclosa i el molí. El 1847 Josep Hosta ven els drets sobre l'aigua, resclosa i altres drets als germans Barrera. El 1864, Maria Mañosas, vídua de Joan Jordana, sol·licita la baixa per cessament del molí de dues rodes anomenat el vell (AHCM). L'últim moliner fou Josep Hosta i Garriga. El molí quasi es va esfondrar amb l'aiguat del 1907, però els propietaris el referen de nou i van treballar uns quants anys més fins que una nova riuada el 1919 arrasà les instal·lacions i ja no va moldre més. L'empresa Carné va comprar els drets d'aigua als propietaris del molí, els Hosta, i va construir una resclosa per a la fàbrica de can Carné. Encara es pot veure el salt d'aigua de la resclosa, tot i que no s'utilitza per generar energia.

Bibliografia

Fluvià, A. de (1976). Castellgalí. Els Castells Catalans, vol. V. Barcelona.

